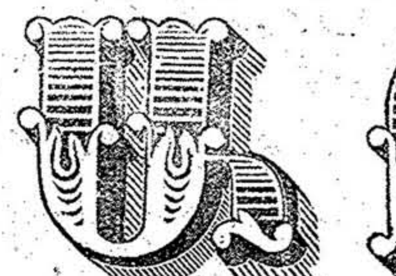
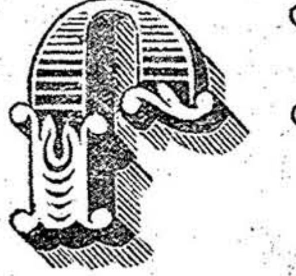
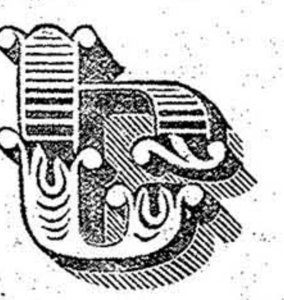
ՀԱՏԸ 5 ՄԻԼԻԷՄ

ԲԱԺԱՆԵԳԻՆ

	Տարեկան	Վեցամսեայ
ԵԳԻՊՏՈՍ . . Ղ. Ռ.	80	40
ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆ Ֆր.	20	10

ԾԱՆՈՒՑՈՒՄՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ ԴԻՄԵԼ ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԵԱՆ

ԱՐՏՕՆԱՏԷՐ՝ ԼԵՒՈՆ ՄԿՐՏԻՉԵԱՆ

ԱԶԳԱՅԻՆ ՇԱՀԵՐՈՒ ՕՐԳԱՆ

ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ՇԱԲԱԹԸ ԵՐԵՔ ԱՆԳԱՄ

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ
Շարա Ապու Տարտար, Թիւ 16
ԱՂԵՔՍԱՆԴՐԻԱ

ՀԱՍՑԷ
Journal AREV
B. P. № 600
Alexandrie, EGYPTE

ՉՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԱԾ ՁԵՌԱԳԻՐՆԵՐԸ ՉԵՆ ՎԵՐԱԴԱՐՁՈՒԻՐ

ՏՆՕՐԷՆ-ԽՄԲԱԳՐԱՊԵՏ՝ ՎԱՀԱՆ ԹԷՔԷԵԱՆ

ՀԱՄԵՐԱՇԽՈՒԹԻՒ՞ՆԸ

Համերաշխութեան համար այս բեմէն ուղղուած կոչերը բարեկամներէս շատերու գոհունակութիւն, ոմանց ալ դժգոհութիւն պատճառած են։ Ոմանք, շատ անկեղծօրէն, կ՚ըսեն արդարեւ՝ թէ մեր ներքին բազմակողմանի ցաւին մօտենալու չենք օժանդակիր այլ նշդրակով, թէ կուիւ պէտք է մղենք ախտին և ախտաւորողներուն դէմ։ Անոնց կը պատասխանեմ։

Միայն իր համոզումներուն ճշմարտութեանն ու մաքրութեանը վրայ վստահ մարդն է՝ որ կրնայ, որոշ ժամանակներու եւ որոշ պայմաններու մէջ, զանոնք լռեցնել, անոնց համար չպայքարիլ և ձեռք երկարել իր հակառակորդին, իրմէ տարբեր համոզումներով և ուղղութիւնով գործողին։ Ասով՝ ո՛չ ինքզինքնիս ուրացած, ո՛չ ալ տկարութիւն ցոյց տուած կ՚ըլլանք։ Ասով՝ յայտնած կ՚ըլլանք միայն՝ թէ կան վայրկեաններ, ուր քաղաքական և ընկերային բոլոր սկզբունքներէն և ուղղութիւններէն վեր՝ ազգերու համար կը ծագի ու կը տիրէ պէտքը, հարկադրութիւնը ուժերու միացման, մտքի ու սրտի, բազուկի և դրամի բոլոր ուժերուն, ամենամեծէն մինչեւ ամենապզտիկը համադրութեան՝ եռ մղելու համար վտանգ մը որ ամէնուն հասարակաց է։ Եթէ այդ վտանգին չդիմագրաւուի այս կերպով, ան կը նուաճէ ու կը չքացնէ ո՛չ թէ մէկ կամ միւս կողմին, կամ երկուքին մէկանց դաւանանքը, այլ այն ժողովուրդն իսկ՝ որուն մէջ այդ դաւանանքը տարածել կ՚ուզուի։ Բայց ասոր համար անհրաժեշտ է՝ նախ՝ քիչ մը սիրտ ունենալ, մարդու և հայրենասէրի սիրտ մը որ փղձկի և քստմնի իր ազգէն գացած կեանքի անթիւ կորուստներուն հանդէպ, և ոչ թէ այդ կորուստներուն դեռ չարունակումին սպասէ և անոնց դեռ վերջացած չըլլալը ծանուցանէ՝ անձրեւներու չարունակութիւնը ծանուցանող մէտէորաբանի մը անայլայլութեամբ։ Երկրորդ՝ անհրաժեշտ է, ինչպէս ըսի, իր համոզումներուն ճշմարտութեանն ու մաքրութեանը վրայ վստահ ըլլալ՝ առժամապէս անոնց զոհողութիւնը կարենալ ընելու համար, որպէսզի վաղը վերստին կարելի ըլլայ անոնց համար աշխատիլ, անոնց կիրարկումին համար հող գտնել, — բա՛ն մը որուն անշուշտ կարող չեն անոնք որ համոզումի տեղ պիտակով մը կը գոհանան, պիտակ մը որ փոխն ի փոխ ամէն ապրանքի վրայ փակցուած և միեւնոյն փայլուն անունին տակ փչած է խել մը իրարու հակառակ վարդապետութիւններ և ուղղութիւններ, միջազգայնականն ու ազգայնականը, Իթթիհատի պաշտպանութիւնն ու դատապարտութիւնը, և սահմանէն անդին՝ մէյ մը կոյր դատափետութիւն տիրող րէժիմին և մէյ մըն ալ կոյր վստահութիւն անոր վրայ։ Եւ այս պիտակը իրենց համար ամէն ինչ ըլլալուն և ամբողջ այս խառնիճաղանճը ծածկելու համար է, անշուշտ, որ կան մարդիկ որոնք չեն կրնար՝ նոյն իսկ կարճ ժամանակ մը՝ զայն մէկդի դնել ու անոր տեղ առնել ազգի՛ն միայն անունը, հաւասարապէս ամէնուն վրայ ծածանող, միեւնոյն ցեղին բոլոր զաւակները հովանաւորող և իր ներքեւ միացնող դրօշակը։

Ասիկա ըսելէ ետք՝ աւելցնեմ որ համերաշխութիւնը կամ միութիւնը, իմ մտքիս մէջ, բնաւ չի նշանակեր մոռացումը անցեալին որ ներկան է տակաւին։ Եթէ իրօք այս տագնապին սկիզբէն իսկ, ինչպէս ուրիշ ազգեր, մեր մէջ ալ այսպէս թէ այնպէս գործերու ղեկն իր ձեռքը առած մարմինը դիմած ըլլար իրմէ դուրս գոյութիւն ունեցող ուրիշ մարմիններու և առհասարակ ամբողջ ազգին խորհրդակցութեանն ու գործակցութեանը — և ոչ թէ ըսէր՝ աչքերնիդ գոց ինծի հետեւեցէք—, այն ատեն կրնայինք, գոնէ այդ ժէսթին համար, մոռնալ իր անկէ առջի գործունէութիւնը և թողուլ որ ապագան միայն բռնէ իր օձիքէն ու իրմէ հաշիւ պահանջէ մինչեւ այդ ժամը իր ըրածներուն համար։ Անլուր, անօրինակ աղէտը պատահած է սակայն. մենք և մեզի հետ շատեր կը մտածեն՝ որ անիկա եթէ բոլորովին չարգիլուէր ալ, գոնէ կրնար նուազ ծանր իջնել մեր գլխուն՝ եթէ մեր կողմէ աւելի իմաստուն ընթացք մը բռնուէր։ Ասիկա կը մտածենք, ասոր վրայ կրնանք ժամեր խօսիլ ու սիւնակներ գրել՝ մէջ բերելով բոլոր այն փաստերը զոր հետզհետէ կ՚ունենանք ի ձեռին, բայց չենք խօսիր ու չենք գրեր՝ որովհետեւ ժամանակը չէ։ Ըսել չէ թէ պիտի չխօսինք ու չգրենք յառաջիկային, երբ այս արհաւիրքէն դուրս ելլենք և տեսնենք՝ որ հակառակ իր չարաչար կոտորակումին՝ տակաւին իբրեւ ազգ ապրիլ ուզող ժողովուրդ մը մնացեր է մեր շուրջը. օ՜հ ասիկա պիտի ընենք, մեր հարիւր-հազարաւոր զոհերուն համար որ ատիկա կը պահանջեն մենէ ոչ թէ իբրեւ վրէժ այլ իբրեւ ծառայութիւն մը ապագային՝ որպէսզի նոյն արկածներուն մէջ չիյնայ ան։ Բայց ատիկա յայտնելով և ատկէ չհրաժարելով հանդերձ, կ՚ուզենք և կը բաղձանք հոգեւին՝ որ եթէ երէկ կարելի չեղաւ, գէթ այսօր հաստատուի ազգային համերաշխութիւնը ազգին բոլոր տարրերուն միջեւ —մէջը ըլլալով նաեւ անո՛նք որոնց ետքէն շատ ըսելիքներ պիտի ունենանք մինչեւ այսօր ըրածնուն համար— որպէսզի գոնէ այսուհետեւ գիտնանք թէ նոյն թեթեւութեամբ չեն վարեր խումբ մը, միայն խումբ մը մարդիկ ամբո՛ղջ ազգին ճակատագիրը, որպէսզի այդ կրծող կասկածը փարատի մեր և շատերուն մտքէն, և որպէսզի այդ կողմէն գոնէ հանգիստ ըլլալով՝ տեսնենք թէ ի՛նչ կրնանք ընել՝ մեր բոլոր կարողութիւնը միացուցած՝ ազգին մնացորդները և ազգին հոգին փրկելու համար...։

Ասիկա՝ մեր այն բարեկամներուն համար որոնք կը խորհին թէ համերաշխութիւն մուրալէ աւելի լաւ է առանձին կրցածդ ընել, նոյն իսկ ներկայիս։ Իսկ անոնց համար որ ձեռնածուական ճարպիկութեամբ մը կը փորձեն «համերաշխասէր» բառը առնել և իրը ձգել, որ աշխարհի քթին խնդալու ձեւով մը կ՚ըսեն՝ «Համերաշխութի՜ւն կ՚ուզէք. հրամեցէ՛ք, եկէ՛ք մասնակցեցէք մեր ըրածին՝ որովհետեւ ա՛յդ է միայն գործը», անոնց ալ կ՚ըսենք՝ թէ յաղթական բանակներու զօրավար մը միայն կրնայ այդ կարգի համերաշխութիւն մը առաջարկել, մինչ իրենց Քաղաքականութեան և իրենց Կուսին ձախողութիւնը—ինչ որ ընդհանուր կերպով Կուսին կամ Կուսի գաղափարին ձախողութիւնն ըսել չէ—այսօր ապացուցուած ըլլալով իր արդիւնքներէն, մենք մանուկներ կամ յիմարներ պէտք էինք ըլլալ երթալու և խոշոր թմբուկի մը աղմուկին մէջ մեր լղճմանքի ձայնը խեղդելու համար։

«Համերաշխասէր»ը իրենք թո՛ղ ըլլան։ Մենք այդ գնով համերաշխասէր չենք։

ՎԱՀԱՆ ԹԷՔԷԵԱՆ

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ՎԱԽԻՆ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆԸ

Շատ մը պատճառներու կը վերագրուի Ցունաստանի Թագաւորին ընթացքը. գերմանասիրութիւն, գերմանական ազդեցութիւն,— որուն գլխաւոր բրօբականտիստը իր կինն իսկ է,—սքանչացում Քայզէրին համար, նախանձ Վէնիզէլոսի դէմ, և փափաք թոյլ չի տալու որ մեծ Կրետացիին քաղաքականութիւնը յաղթանակէ իր կամքին հակառակ և աւելցնէ անոր փառքն ու ժողովրդականութիւնը։

Ասոնք բոլորը ունին հարկաւ, առաւել կամ նուազ չափով, իրենց ազդեցութեան բաժինը։ Մարդը չուզեր զէնք բարձրացնել երկրի մը դէմ ուր իր զինուորական ուսումը կատարեր է, որուն վեհապետին ձեռքէն ընդուներ է երկու չքնաղ ընծաներ, Սօֆի Թագուհին և գերման մարաջախտի իր գաւազանը.... Մարդը չի կրնար ներել Վէնիզէլոսի— անմեկնելի են խորհուրդք մարդկային ապերախտութեան — բոլոր բարիքները զորս պարտական է անոր, իր վերադարձը աքսորէն, բանակին մէջ դարձեալ պաշտօնի կոչուիլը, պետական մեծ մարդուն դիւանագիտական հանճարին և զինուորական վերակազմութեան ջանքերուն շնորհիւ տարած Պալքանեան յաղթանակները։ Մարդը կ՚ուզէ նմանիլ իր մեծանուն աներձագին՝ Վիլհելմ Բ.ի, որ հազիւ թէ գահը բարձրացած՝ «վեց դիբը զրաւ» գերման մեծութեան և զօրութեան հեղինակ Պիզմարքին, ապացուցանելու համար թէ ինք կարող է պետութեան նաւը վարել առանց այդ առաջնակարգ նաւուղիղին ալ։ Շա՛տ մարդկային ու հասկնալի բաներ են ասոնք։

Բայց, բոլոր այս պատճառներէն զատ, վեր, կամ աւելի ճիշդ՝ ասոնց խորը, կայ ամենահզօր ազդակ մը, որ միս մինակը պիտի բաւէր արտադրելու Քօնսթանթէն Թագաւորին քաղաքականութիւնը. այն է վախը, Գերմանին վախը։

Ահա՛ ճշմարիտ գաղտնիքը Պալքանեան ժողովրդոց հոգեբանութեան, պատերազմին սկիզբէն ի վեր։ Անիկա կը բացատրէ թէ՛ Պուլկարիոյ միջամտութիւնը, թէ՛ Ռումանիոյ և Ցունաստանի երկուորեակ չէզոքութիւնները ի հեճուկս բոլոր ազգային ըղձած շահերուն և զգացումներուն։

Պէտք է ընդունիլ որ Գերմանները, շատ գէշ հոգեբան երբ խնդիրը Եւրոպայի քաղաքակիրթ ժողովրդոց վրայ է,— որոնց՝ ծովային, օդային կամ ցամաքային անլուր խժդժութիւններով իրենց ազդել ուզած ահաբեկումը հակառակ արդիւնք մը ունեցաւ, այն է արտմութեան ու զարշանքի ուժով աւելի գրգռել ու զօտեպնդել զանոնք, — Գերմանները, կ՚ըսեմ, սկիզբէն ի վեր շատ լաւ ըմբռնեցին Պալքանեան ժողովրդոց հոգեբանութիւնը, — կէս-քաղաքակիրթ ազգեր, բռնութեան և արհաւիրքի մը անցեալին կապանքներէն տակաւին բարոյապէս չի ձերբազատուած, տակաւին պահած իրենց հոգւոյն խորը բնազդական երկիւղն ու կռապաշտութիւնը բիրտ ուժին որ դարերով ճնշած տրորած է զիրենք...։ Թատերական հարուածներով, ողբերգական դրուագներով, զգայացունց իրագործումներով ճարտարօրէն ագուցուած բեմադրուած այն հսկայ տռամը զոր Գերման պատերազմական հանճարը 16 ամիսէ ի վեր կը ներկայացնէ աշխարհի առջեւ, չունեցաւ աւելի սահմռկած, երկիւղախառն սքանչացումով աւելի հիբնոսացած, մէդուսացած հանդիսատեսներ՝ քան Պալքանեան պզտիկ ազգերը, չէզոք հակառակ իրենց կամքին, չէզոք առ ահի։ Մինչ մեծ ազգ մը, Իտալիա, սարսափազդեցիկ խաղին ամենէն երկբայական մէկ րոպէին՝ չի վարանեցաւ իր գոյութիւնն ու բախտը ի խաղ և ի վտանգ արկանել, վերջնական յաղթանակին վստահութեամբը, Պալքանեանները իրենց նիւթական ու բարոյական պզտիկութեանը մէջ դողահար կծկուած, Գերման չառաչուն ու ցուցամոլ ոյժին արտայայտութիւններուն իրենց կրած մոգական սարսափը կը բարձրացնէին մինչեւ ռազմագիտական ստուգութիւն մը, հաւատամք մը,

ԹՈՒՐՔԻԱՅԷՆ ԼՈՒՐԵՐ

(Դեկտ. 3ի «Նիր Իսթ»էն քաղուած)

Կացութիւնը Իզմիրի մէջ.— Իզմիրի մէջ կացութիւնը կը շարունակէ խաղաղ մնալ. ժողովուրդը Համաձայնութեան համակիր կը մնայ տակաւին, և ամէն ոք խաղաղութեան փափաքող է։ Վալին՝ Ռահմի պէյ՝ կը շարունակէ իր բարեացակամ վարմունքը դէպի Անգլիացիները և Ֆրանսացիները. կարելի է ըսել թէ ապրուստի սղութենէն զատ ուրիշ նեղութիւն մը չկայ Իզմիրի մէջ. ժողովուրդի խոնարհ դասակարգերուն մէջ չքաւորութիւն կը տիրէ. հացը կը պակսի ու սուղ է. իսկ միս, պտուղ և բանջարեղէն առատ և աժան են։

Պուլկարները կ՚օգնեն Թուրքերուն.— Պոլսէն լուրերը ցանցառ են. վերջին լուրերու համաձայն՝ հացը նորէն սղած է և քարիւղի օխան 20 ղրուշի կը ծախուի. «Ռօտոսթօ» և «Տօվրօվ Նիք» շոգենաւերը ածուխ բերած են Զոնկուլտաքէն. ասկէ զատ «Կէօպէն»ը ուրիշ ածխաբարձ շոգենաւերու ընկերացած է դէպի Սեւ Ծով, ածուխի նոր պաշար բերելու համար։

Լուրի մը համաձայն, 85 վակոն քօք հասած է Պուլկարիայէ, ու դեռ ուրիշ ալ կը սպասուի՝ մինչեւ որ բերուած քանակութիւնը 3000 տակառաչափի հասնի. այս ամբողջը ռազմամթերքի գործարաններուն համար է։ 200ի չափ ալ Պուլկար բանուորներ հասած են որոնք պիտի գործածուին Նաւարանի և Զէյթուն Պուռնուի գործարաններուն մէջ։ Մէկ քանի պուլկար թնդանօթաձիգներ Տարտանէլ ղրկուեցան, Զորս պուլկարական մարփիլանաւեր ալ հասան Պոլիս. ասոնց վրայ դրուեցան Գերմանացի և Թուրք նաւաղներ։

Ռազմամթերքի հարցը.—Թուրքերը Կ. Պոլսոյ մէջ իրենց հաւաքած ամբողջ հին երկաթեղէնները թնդանօթի ռումբերու չինութեան գործածելէ վերջ, հիմա նաւարանին մէջ գտնուած բոլոր հին մեքենաները կը կոտրտեն ու ռումբի կը վերածեն։

Գրեթէ ամէն օր Տարտանէլ ռազմամթերք և պաշար կը ղրկուի շոգենաւերով, առագաստանաւերով և ուրիշ նաւերով. նոյն իսկ Վոսփորի ճամբորդի շոգենաւերէն ոմանք այս գործին յատկացուած են։ Թուրքերը այս կերպով անհագին քանակութեամբ ռազմանիւթ կը մթերեն Տարտանէլի մէջ և երբ Գերմանիայէն սպասուած խոշոր թնդանօթները հասնին, վճռական ճիգ մը պիտի ընեն, կ՚ըսուի, «Անգլիացիները ծովը թափելու»...

Նախարարական փոփոխութիւններ.— Նախարարութեան մէջ մէկ քանի փոփոխութիւններ տեղի ունեցան։ Սայիտ Հալիմ փաշա, որ միանգամայն Մեծ Եպարքոս և արտաքին գործոց նախարար էր, կ՚ըսուի թէ աւելի բարձր պաշտօնի մը պիտի կոչուի որ Թուրքերու երեւակայութեան մէջ միայն գոյութիւն ունի. անոր տեղ արտաքին գործոց նախարար անուանուեցաւ Երեսփ. Ժողովի նախկին Նախագահ Խալիլ պէյ. Երեսփ. Ժողովին այժմ կը նախագահէ Ադրիանուպոլսոյ նախորդ կուսակալ Հաճի Ատիլ պէյ. իսկ մեծ-եպարքոսութեան հաւանական թեկնածուն կը նկատուի Թալէաթ պէյ։

Զանազան լուրեր.— Ֆօն տէր Կոլց փաշա Կ. Պոլսէն Փոքր-Ասիա մեկնեցաւ. նոյնպէս Փոքր-Ասիա կը ղրկուին Գերմանացի և Թուրք սպաներ և ռազմանիւթեր։

Տասը փարանոց նամականիշները ջնջուեցան (անշուշտ անոնք զորս թըղթատարական երբեմնի հայ նախարար Ոսկան էֆէնտի Մարտիկեան չինել տըւած էր և որոնց վրայ գեղեցիկ օր մը Թուրքերը հայերէն տառեր կարդացին նշմարել...), և ասոնց տեղ սկսան գործածուիլ նախկին օրինակին համաձայն պատրաստուած նամականիշներ։

ՄԱՅՐԵՐԸ

(ԱՐԻՒՆՈՏ ԴՐՈՒԱԾ ՄԸ ԳԱՂԹԻ ՊԱՏՄՈՒԹԵՆԷՆ)

Սամսոն-Ամասիա ճամբան Գողգոթայի վերելք մը եղաւ գաղթականներուն։ Տասներկու օրուան գաղթը իրեն հետ կը քաշէր կը տանէր պառաւներու, ծերերու, մայրերու, տղաներու վշտագին և ուժասպառ սեւ զանգուած մը՝ շրջապատուած իր դահիճներէն։ Անպատմելի տխրութեանց, անլուր տառապանքի սոսկալի բեռան մը տակ ծռած՝ քալեցին, քալեցին անոնք...։ Ինչե՛ր տեսան անոնց աչքերը՝ զորս ուզեցին փորել շատ անգամ, որպէսզի ալ չտեսնեն... Ինչե՛ր լսեցին անոնց ականջները, աղեխարշ ճիչերու, սրտաճմլիկ հառաչներու ի՜նչ անվերջ խմբերգ մը որ կը ցնցէ տակաւին անոնցմէ ողջ մնացողները, ջղաձգօրէն, ատելութեամբ, անէծքով... Մեր մայրերը լացին, ինչպէս ոչ մէկ հայրենիքի մայրեր լացած են, անմխիթար, զարնուած, քաշկռտուելով ճամբաներու երկայնքն ի վեր. մեր մանուկները ինկան, արիւնլուայ, իրենց անմեղութեանը, իրենց հոգիներուն ճերմակութեանը մէջ. մեր ծերերը սառեցան՝ սարսափած իրենց հետ միաժամանակ իրենց սերունդին սպառումը տեսնելով քովերնին...։

Սամսոնցի էր ան, Հայկանոյշը։ Մէկ տարի հազիւ կ՚ըլլար ամուսնանալուն։ Քսան տարեկան, խարտեաշներ ու կապուտաչուի, Հայկանոյշը իր նորածինը կուրծքին սեղմած ճամբայ ինկած էր՝ խառնուելով գաղթականներուն։ Ամուսինը սպաննուած էին, բայց ան չէր գիտեր, չէին ըսած իրեն, որովհետեւ մայր պիտի ըլլար։ Հիմա կուրծքը զարդարուած էր մայրութեան տուած թանկագին բեռովը՝ զոր սիրով կը տանէր ան՝ երջանկութեան ժպիտով մը իր աչքերուն հրեանդայլին և հանդարտ ծովին մէջ.... Մազերը ցիրուցան թափուած ուսերը ծածկող պատառատուն շալին վըրայ, մուրացկանի պէս էր հարուստ Հայկանոյշը, որ կը քալէր, կը քալէ՜ր, երբեմն դառնալով ետին՝ կարծես վերըստին գտնելու համար ծննդավայրին քաղցըր պատկերը՝ որ վաղուց կորսուած էր արդէն... Ցետոյ յանկարծ, ցնցումով մը կը շարունակէր ճամբան, խնդալով նորածինին՝ որուն փոքրիկ մարմինը կը խլրտար իր մայրական թեւերուն մէջ...։

Մայրը, վաթսուն տարեկան պառաւ մը, քովէն կ՚երթար։ Անհաւնօրէն տըխուր, բայց կարծես իր աղջիկէն պահել ուզէր ճշմարտութիւնը, ուժով կ՚երեւար անոր առջեւ։ Մինչեւ իսկ կը խնդար ատեն ատեն ու կ՚ըսէր մեղմաձայն.

— Տո՛ւր ինծի, ես կը տանիմ...։

Բայց միւսը չէր լսեր անգամ։ Ոչ, յոգնած չէր ինքը. պիտի չի յոգնէր ըընաւ. մայր մըն էր ան, մայրութեան աստուածային համբերութիւնովն ու երջանկութիւնովը։

Հովը կը ցրուէր անոր մազերը և պատռտած շալին կախուած կտորները. բայց ան չէր մսեր, ո՜, ընաւ. կուրծքին վրայ տաքուկ արեւ մը կար, որուն ջերմութիւնը պիտի բաւէր յաւիտեան տաքցնելու իր դողացող հոգին։

Անձրեւաբեր հովը երկինքը ամպերով ծածկեց։ Գիշերը իջած էր, երբ անձրեւը սկսաւ։ Գաղթականները կանգ առին ճամբուն քով գտնուած ամայի, տափարակ տեղ մը։ Անոնց վրայ կը սաւառնէր հեծկլտալով անծանօթ հոգին հայրենիքի սէրերուն, հայրենի բանաստեղծութեան ջախջախուած քնարը կուլար ամեն տեղ, մահուան ձեռքէն բռնըւած...։ Անձրեւը կ՚իջնէր, կ՚իջնէ՜ր մաղուելով, գիշերը կ՚իջնէր դանդաղօրէն հոգիներուն մէջ, և ամէն բան կը պարուրուէր, կը փաթթուէր մեռելական լըռութեան մը քողին տակ... Սահմռկած, սարսափահար կը մնային Հայերը իրարու քով, մահուան ու գիշերին համայնական եղբայրութեանը մէջ միացած, մեռնող հայրենիքի մը աւերակ խորանին առջեւ։ Խեղդուող հեկեկանքներ կը լսուէին. մայրերը կուլային, կուլային փոքրիկները անոնց փէշերուն կառչած... Խուլ ձայնով աղօթքներ կը բարձրանային. ծերերը, պառաւները կ՚աղօթէին, դեռ ինչո՞ւ համար, չէին գիտեր... Կին մը, ասդին, «Հայր մեր»ը կը փսփսար, ու կամացուկ՝ իր աղօթքը վերջացնելով, իր փոքրիկ աղջկան թեւէն քաշելով կ՚ըսէր.

— Դո՛ւն ալ աղօթէ՛, անմեղ ես դուն...։

Աւա՜ղ, բոլորն ալ անմեղ էին, Հայուն փոքրիկները, արշալոյսներու պէս վարդավառ և շուշաններու պէս ճերմակ հոգիներով, բայց դահիճները անոնց արիւնին մէջ փնտռեցին իրենց խրախճանքը, իրենց ահրապարտ գինարբուքը։ Չխնայեցին անոնց զարնանագեղ փըթթումին, անոնց տարիքին, անոնց ծաղկացօղուն հասակներուն, և զանոնք գերեզմանն ըրին վաղուան հայրենիքին, խնկաբոյր ու պաշտելի գերեզման մը գեղեցկութեան, անմեղութեան, անբըծութեան ծաղիկներով պսակուած... Արեւածաղիկներ էին անոնք՝ որ ա՛լ չի դարձան արեւին, որովհետեւ ան չէր ծագեր այլեւս հայրենեաց արիւնոտ դաշտերուն վրայ... Բայց այդ քաղցրիկ գերեզմանէն, բայց անոնց սուինազարկ ու բըզքտուած կուրծքերէն՝ վաղը կակաչներ և աղբերանց արուններ պիտի ծլին ու զարնան ամենաչքնաղ, ամենախնկաբոյր կարմիր ծաղիկները պիտի ընձիւղին, պիտի բացուին, պիտի զարդարեն հողը ուր անոնք կը քնանան առանց օրօրի, առանց խանձարուրի, սակայն յաւիտենական յոյսին աստղերուն հետ գըրկուած...

Անձրեւը կը մաղուէր, կը մաղուէ՜ր անընդհատ։ Քանի մը քայլ անդին էր ան, Հայկանոյշը, մօրը քով կծկուած, գլուխը ծռած կուրծքին՝ որուն վրայ նորածինը կար, գիշերին մէջ արշալոյսի մը պէս... Անօթի էր ան, մայրական ստինքները չորցած էին վեց օրուան տառապանքին մէջ, պարպուած էին իրենց կաթէն։ Փոքրիկը չէր առներ զանոնք ու կը ճչար, կը խեղդուէր հեծկլտալէն։

— Տո՛ւր ինծի, աղջիկս, պիտի մեռցնես։

Պառաւ մօրը ձայնն էր՝ որ խուլ, տխուր, խուլօրէն կը հնչէր։

— Դուն ի՞նչ կրնաս ընել, մայրիկ, հիւանդ է արդէն. ծիծերս լեցուն են կաթով, բայց չառներ...։

Անոնց մօտ նստած Սամսոնցի գաղթականներ, որոնք կը ճանչնային Հայկանոյշը, գիտէին անոր նոր-հարս ըլլալը և ամուսինին սպաննութիւնը, վայրկեան մը մոռցած իրենց վիշտը՝ քովէնտի կը նայէին անոր և կ՚ըսէին.

—Ցաւլի է դեռ, Աստուծոյ ողորմութիւնը հասնի...

Հիմա կը ճչար փոքրիկը, չէր ուզեր ծծել մայրական կաթը, հիւանդ էր ան... Մայրը կը պարուրէր իր շալին մէջ, կուրծքին վրայ կը սեղմէր անոր մարմինը, որպէսզի չի թրջուէր անձրեւէն, չի մսէր հրեշտակը...

— Ծիծդ բերանը դի՛ր, աղջիկս։

— Չառներ, մայրիկ, հիւանդ է...

Անոնց խօսքերը կը կորսուէին անձրեւին մէջ՝ որ կը մաղուէր, կը մաղուէր անդադար, շատ խուլ, շատ խորին աղմուկով մը..

* * *

...Երկինքը կը կարմրէր հեռուն, հորիզոնին մէջ, ճամբուն մէկ ծայրը։

Գաղթականները պիտի շարունակէին իրենց ճամբան։ Հայկանոյշը գետինը կը փորէր իր ձեռքերովը։ Մատները կ՚արիւնոտէին, բայց ան նորէն կը փորէր ցեխը։ Գիշերը մեռած էր փոքրիկը՝ զոր կ՚ուզէր թաղել ճամբայ չելած. թաղել իր արցունքներուն հետ՝ որոնք անոր այտերը կը լուային առուակի մը պէս։ Պառաւը նստած էր քիչ մը անդին, լուռ, անհամարձակ, քարացած կարծես իր վըշտին մէջ... Եւ Հայկանոյշը կը փորէր, կը փորէր... Անոր շուրջը կը խռնուէր գաղթականներուն սեւ զանգուածը՝ շըւարած, անխօս, ահաւոր...։

Դահիճի մը խարազանը պարուրեց, օձի մը պէս, դեռատի մօրը լանջքը. Հայկանոյշը ինկաւ՝ նորածինին դիակը կուրծքին սեղմելով ուժգնօրէն, ու ճչալով... Մէկ քանիներ ուզեցին պոռալ, հայհոյել, կատաղօրէն յարձակիլ Թուրք ոստիկանին վրայ ու իրենց մատները խրել անոր կոկորդին... բայց չի համարձակեցան...

Խարազանը փչաց, շառաչեց երկրորդ, երրորդ անգամ, ու մայրը ոտքի ելաւ, գլխախոնարհ, սոսկումով գինովցած իր աչքերը սեւեռաբիր յառելով ոստիկանին վրայ...

— Քալէ՛, բո՛ղ, քալէ՛...

Հայկանոյշը քալեց, քալեց, իրեն հետ առնելով նորածինը՝ զոր կը սեղմէր կուրծքին վրայ՝ կարծես արթնցնելու համար զայն մահուան գիշերէն, իր մայրական հոգւոյն բոլոր ոյժովը, իր կարճատեւ մայրութեան բոլոր կսկծալի կարօտովը... Ան չէր ուզեր լքել իր խընկելի մեռելը այնպէս բացը, ճամբուն վրայ, լքել առանց պատանքի, առանց արցունքի, առանց ծաղիկներու։ Այո՛, եղան մայրեր, մեր ցեղին մայրերը, որոնք ուժասպառ և անօթի, չի կրնալով տանիլ իրենց կուրծքերուն վրայ խանդակաթ ու թանկագին բեռը մայրութեան, կը նետէին զանոնք խենթեցած՝ ճամբաներու ամբողջ երկայնքը, մահուան ու գիշերին մէջ...։ Բայց Հայկանոյշը անոնցմէ չէր։ Հայկանոյշը կը տանէր իր զաւակը, կը տանէր այնպէս մայրօրէն...։ Երբեմն կը խնդար միայն, կը խնդար բարձրաձայն, ետին դառնալով...։ Եւ կը տեսնէիր անոր աչքերուն մէջ քաղցրութիւն մը մեռելական, խորունկ, գերմարդկային՝ ուր խենթութիւնը կը փոխուէր վշտագին գեղեցկութեան մը՝ ցոլանալով արցունքի քանի մը խոշոր ու վճիտ կաթիլներու մէջ...

Ու ծերունի մայրը քովէն կը քաշկռտուէր լալով, ու նորածինը չէր ճըչար...

ԱՐՍԷՆ-ԵՐԿԱԹ

ՏԱՐՏԱՆԷԼԻ ՄԷՋ

ՊԱՇՏՕՆ. ԶԵԿՈՒՑՈՒՄ ԲՐԻՏ. ՊԱՇՏՕՆԱՏԱՆ

Գահիրէ, 22 Դեկտ. — Սուվլա եւ Անզաք գտնուող զօրքերը քաշուեցան իրենց բոլոր թնդանօթներով եւ ռազմանիւթով եւ փոխադրուեցան գործունէութեան ուրիշ շրջան մը։

Այս շատ դժուարին գործողութիւնը կատարուեցաւ ամենամեծ ճարպիկութեամբ եւ ամենամեծ գաղտնապահութեամբ, գրեթէ առանց կորուստի եւ թշնամիէն ծածուկ, հակառակ որ ընդդիմամարտ ուժերը սերտ շփման մէջ էին իրարու հետ։

Իր տեղեկագրին մէջ Սըր Ս. Մընրօ բարձրօրէն կը գովէ հրամանատար-զօրավարները ինչպէս նաեւ արքայական նաւատորմիղը։

Ստացանք ՍՈՒԷՏԻՈՅ ԱՊՍՏԱՄԲՈՒԹԻՒՆԸ գրքոյկը, հեղինակ Յաբեթ Մ. Իսկէնտէրեան, որ իբրեւ ականատես և մասնակից Մուսա-Տաղի կռուին, զայն կը նկարագրէ 48 էջէ բաղկացած սոյն հատորիկին մէջ, ա. էջին վրայ հեղինակին և կողքին վրայ՝ ազատարար նաւուն լուսանկարներովը զարդարուած։ Գինն է 3,50 ղրշ. ողջ։

Ս. Դ. Հնչ. Կուս. Աղեքսանդրիոյ «Վանիկ» Մասնաճիւղի բոլոր ընկերները առաջիկայ հինգշաբթի երեկոյեան (23 դեկտ.) ժամը 9ին կը հրաւիրուին Հընչակեան ժողովատեղին՝ կարեւոր խորհրդակցութեան մը համար։

ԱԶԳԱՅԻՆ ՔՐՈՆԻԿ

ՀԻՄՆԱԴՐԱՄ

ԱԶԳ. ՇԱՀԵՐՈՒ ՊԱՇՏՊԱՆՈՒԹԵԱՆ

Վսեմ. Պօղոս Նուպար փաշա (Բարիզ) ստացած է հետեւեալ նուիրատուութիւնները Ազգ. Հիմնադրամի Ընդհ. Հանգանակութեան Հաշւոյն.

Նիքօսիայի (Կիպրոս) Հանգ. Մասնախումբ Ֆր. 1932.

Սան-Բաօլօյի (Պրազիլիա) Հայ գաղութ Ֆր. 690, — որով ընդհ. հանգանակութեան համագումարը եղած է Ֆր. 514,245.55.

Ն. Վսեմութիւնը վեհ. կաթողիկոսին ղրկած է 11,000 րուբլի Ազգ. Պաշտպանութեան Ամերիկայի միութեան հաշուոյն։

ՀԱՅ Կ. ԽԱՉԻ «ԿԱԼԱ»Ն

ՍՈՒԼԹԱՆԱԿԱՆ ՕՊԵՐԱՅԻՆ ՄԷՋ

Այնքան հոգերով, յոգնութիւններով ու հետապնդումներով պատրաստուած՝ Հայ Կարմիր-Խաչի գեղարուեստական երեկոյթը յաջողութիւն մը, կրնամ ըսել յաղթանակ մը եղաւ, շաբաթ իրիկուն, Սուլթանական Օպերային մէջ, ուր Եգիպտոսի ամենաբարձր պաշտ. անձնաւորութիւնները և Գահիրէի գրեթէ ամբողջ միջազգային հայ-լայֆը ներկայ էր։ Չոս չի կրնալով տարապայմանօրէն ծաւալիլ՝ կը յիշատակեմ միայն ամենագլխաւոր դէմքերը. — Բրէնս Ահմէտ Ֆուատ փաշա, Ն. Բ. Սուլթանին ներկայացուցիչ՝ սենեկապետ Մահմուտ Սահէտ փաշա պէյ, որ յիսուն ոսկիի նուէր մը յանձնեց վեհապետին կողմէ Հայ Կարմիր-Խաչի Վարչութեան Ատենապետ Տիար Արշակ Ֆէրմանեանի, երբ այս վերջինը ականաւոր ներկաներուն կարգին շնորհակալութեան համար կը մտնէր իր օթեակը։ Երեկոյթին հովանաւորին՝ Ն. Վ. Զօրավար Սըր Ճօն Կրէնֆէլ Մաքսվէլ և Լէտի Մաքսվէլ իրենց համակիր վերաբերումովը ուշագրաւ կը հանդիսանային Նախարարապետ Րիւշտի փաշա և ուրիշ նախարարներ, Բրիտանական Կառավարութեան ներկայացուցչին կողմէ Սըր Միլն Չիթամ ընտանեօք, ինչպէս նաև Մսթր Սթօրս պատուած էին հայկական երեկոյթը։ Ռուսիոյ դիւանագիտական գործակատարը Պ. Սմիռնօֆ, ֆրանսականը՝ Պ. Տըֆրանս և գրեթէ ամբողջ դիւանագիտական մարմինը իրենց ներկայութեամբ փառաւոր սրահ մը պատուած էին ի նպաստ «Փօքրիկ Դաշնակցին» տրուող այս նուագահանդէսին։

Ցայտագրին երաժշտական մասին վրայ չի պէտք ծանրանամ, թէև ինքնին շատ յաջող անցաւ անիկա։ Երկու վարպետ երաժիշտներ, Պ. Պ. Իղայիա և Վալէնթինօ, առաջինն իր ջութակով, իսկ երկրորդը դաշնակի վրայ, հմայեցին իրենց տաղանդին ծանօթ Գահիրէի հասարակութիւնը։ Հայ և օտարազգի ամաթէօրներու բերած աջակցութիւնն ալ ոչ նուազ հաճելի տպաւորութիւն գործեց։ Մասնաւոր յիշատակութեան արժանի են Օր. Ն. Շաղոեան, որուն գեղեցիկ ձայնը մեծապէս գնահատուեցաւ Բրէնս Ֆուատի կողմէ որ իր իշխանական շնորհաւորութիւնները ղրկեց Օրիորդին՝ Տ. Ա. Ֆէրմանեանի միջոցով։ Նոյնպէս հաճոյքով ունկնդրուեցան Օր.ք Բաքսլէրս, Դրօս, Տիկ. Սիմոնեան, և Տեարք Ե. Օզոսոփնոսեան, Ց. Սինանեան և Մանթէօթի։

Երեկոյթին առանցքը սակայն կը կազմէին հայկական պարերն ու կենդանի պատկերը։ Լէտի Մաքսուէլ փափաք յայտնած ըլլալով Տիկ. Աննա Նեկիպ փաշա Ղալիի հայկական պարերուն այս առթիւ ծանօթանալու, Հայ Կարմիր-Խաչի Տիկնանց պատուակալ Նախագահուհին, սիրով ու տիպարով զմայլելի Հայուհի մը, ամբ ղջ շաբաթներ հետ և հետ ու անձկալին հետեւեցաւ կատարուող փորձերուն, ամէն մանրամասնութեան համար սիրտ հատցնելով, ամէն անստոյգ պարագայի հանդէպ մտահոգուելով։

Օպերայի հայկական կալաին սարքումը, այս տեսակէտով, կատարեալ երկունք մը եղաւ կարգադիր Մանախումբի երկսեռ ագամներուն կողմէ, որոնք ամէն շնորհակալութեան արժանի են՝ ձեռք բերուած սքանչելի արդիւնքին առջև։

Հայկական պարերը Օպերայի բեմին վրայ Հայութիւնը հիացումով օծող հրմայք մը եղան։ Կարելի չէր երեւակայել հայկական փրօփականտի աւելի գեղեցկագիտական ու ազգական միջոց մը։ Եթէ այս երեկոյթը կլորիկ գումար մը հասոյթ բերած չըլլար՝ կ'արժէ՛ր որ մենք, նոյնիսկ այս անաղնակարոտ օրերուն, քանի մը հարիւր ոսկի խարճէինք մեր ընիկ պարերը այսպէս պատուաբեր կերպով բեմադրելու համար։ Սրահը — և ի՛նչ դժուարահաճ սրահ— զմայլանքով յափշտակուեցաւ և որոտագին ծափահարեց այն քանմեակ մը հայ երիտասարդուհիներն ու երիտասարդները, որ Հայաստանցիի նախշուն տարազներ — Իսբէնեան հնչակաւոր տունէն վեհանձնօրէն տրամադրուած— ու կարմրուկ արախչիներ հագած, Տիար Գ. Փափազեանի ճարպիկ ղեկավարութեամբ, ու քուլիսներէն հայկական խմբերգներու չափովը, Օպերայի բեմը Հայաստանի տօնական ու չէնշող հանդիսավայր մը դարձուցին։ Առանձին չքեղօրէն պարեցին Օր.ք Նազաշեան և Պէօրէկեան, խանդավառ ծափեր խլելով։

Իսկ Մայր-Հայաստանի կենդանի պատկերը անմոռանալի զմայլանք մը եղաւ բոլոր ներկաներուն համար, շնորհիւ Օր. Նեկտար Նշանեանի, որ իր վեհաշուք կեցուածքովը, մանաւանդ իր աննկարագրելի նայուածքովը խորունկ սարսուռ մը ցամեց բոլոր հոգիներուն մէջ։ Երբե՛ք նայուածք մը այդքան բողոք ու թախծութիւն չէր սլաքած։

Երեկոյթը վերջացաւ կէս գիշերէն յետոյ ժամը 1ին մօտ և հանդիսականները խանդաղատագին յիշատակ մը տարին իրենց հետ, աւելի սրտագին համակրութեամբ կապուած զգալով Հայ Կարմիր-Խաչին, որ ոչ միայն հայ տառապանքին ամոքման սատարած եղաւ այս ձեռնարկով, այլ հայ գաղափարը պանծացուց։

ՀԱՆԴԻՍԱԿԱՆ ՄԸ

Հայկական ճակատէն

Բեթրոկրատ, 19. — Վանայ լճին հիւսիս-արեւել. ծայրը մէկ քանի հարիւր Քիւրտերու դէմ մասնակի մը տեղի ունեցաւ։ Քիւրտերը լեռներուն ետև. նետուեցան՝ ռազմադաշտին վրայ 60 մեռեալ թողլով։ Ռ.

Տ. Վահան Թէքէեան, չկրնալով իր նեղօր դառնաղէտ կորուստին առթիւ ընդունած ցաւակցական գրութիւններուն մի առ մի պատասխանել՝ հրապարակաւ իր շնորհակալութիւնը կը յայտնէ զանոնք ուղղող իր ազնիւ բարեկամներուն ինչպէս և «Արև»ի այն յարգելի ընթերցողներուն՝ որոնք հաճեցան այդ կերպով մասնակցիլ իր վշտին։

Սեփոն Պեզիրճեան.— Լոնտոնի «Արարատ» ամսաթերթէն կ'իմանանք թէ Լոնտոնի մէջ վախճանած է Նոյեմբեր 18ին, ծանօթ արուեստագէտ Տ. Սեփոն Պէզիրճեան, 76 տարեկան հասակին մէջ։ Հանգուցեալը Կ. Պոլսոյ կայսերական պալատին զարդանկարիչը եղած էր երկար տարիներ և իր պատրաստած զարդանկարներու ալպօմը պսակուած էր Բարիզի 1900ի արուեստահանդէսէն։ Սեփոն Պէզիրճեան ամուսինն էր Հայ Թատրոնի ամենամեծ դերասանուհիներէն միոյն՝ Տիկ. Արուսեակի և հայրը Գահիրէաբնակ Տիկ. Սուճեանի որուն կը յայտնենք մեր անկեղծ ցաւակցութիւնները։

Համագործակցող կուսակցութեանց Գահիրէի յանձնախումբին կազմակերպած Բ. Դասախօսութիւնը տեղի պիտի ունենայ յառաջիկայ հինգշաբթի 23 Դեկտ. երեկոյեան ժամը 9ին, Ս. Դ. Հնչակեան սրահին մէջ։ Պիտի դասախօսէ ընկեր Սապահ-Գիւլեան, նիւթ ունենալով «Ժամանակակից խնդիրներ»։ Մուտքը ազատ է։

ՀԵՌԱԳՐԱԼՈՒՐԵՐ

Պալքաններու մէջ

Լոնտոն, 19.— Գարտաղլի մէջ Աւստրիացիք Մաժքօվայի մերձակայքերը հասած են։ Մօք.

Հռոմ, 21.—Բաղմաթիւ Սերպ երեւելի արձեր և երեսփոխաններ Մէսինա եկան։

Լոնտոն, 20.— Պ. Թէնընթ Երեսփ. ժողովին մէջ ծանոյց թէ Մակեդոնիոյ մէջ կատարուած կռւին մէջ մինչև դեկ. 11 Բրիտ. կորուստները եղած են 32 սպայ և 1246 զինուոր որոնցմէ 1 սպայ և 85 զինուոր մեռած են։ Պ. Թէնընթ աւելցուց թէ Սուվլայի ծոցին վրայ զինուոր ցամաք հանելու և անոր յաջորդող գործողութեանց մասին Սըր Եան Համիլթընի տեղեկագիրը մօտերս պիտի հրատարակուի։ Ռ.

ՌՈՒՍ. ՆԱՒԱՏՈՐՄԸ ՎԱՌՆԱՆ ԿԸ ՌՄԲԱԿՈԾԷ

Աթէնք, 21. — Ռուս. նաւատորմը, որուն կ'ընկերակցէին փոխադրանաւեր, Վառնան ռմբակոծեց։ Աժ. Հել.

Յունաստան

Աթէնք, 19. — Զօրահաւաքութիւնը գործնականապէս կը շարունակուի, ինչ որ կ'ապացուցանէ թէ կառավարութիւնը միշտ կը հաւատայ երկրին պատերազմի մտնալու հաւանականութեան վրայ։

Լոնտոն, 18. — Յունաստան Մակեդոնիոյ մէջ հաղորդակցութեան միջոցները չ'պիտի քանդէ մինչև որ ապացոյցներ չ'ստանայ թէ Պուլկարները և Աւստրո-Գերմանները սահմանագլուխը անցած են։ Մօք.

Սելանիկ, 20. — Յունական ընտրութիւնները տեղի ունեցան առանց ոգեւորութեան և առանց խանդավառութեան։ Հ.

Աթէնք, 20. — Ընտրութեանց ոչ պաշտօնական արդիւնքները ցոյց կ'ուտան թէ Պ. Կունարիս մեծամասնութիւն ստացած է։ Վէնիզէլիստները ամբողջութեամբ ձեռնպահ մնացին։

Թուրքիոյ մէջ

Լոնտոն, 19. — Զօր. Ֆօն Տէր Կոլց Հալէպ հասնելով ժողովուրդին զեկոյցով մը յայտարարած է թէ Իրաքի օսմ. զինուորներուն ընդհ. հրամանատար անուանուած է Արաբներուն օգնութեամբ երկիրը մտնող թշնամին դուրս վանելու համար։ Մօք.

Լոնտոն, 19. — Պոլսոյ պաշտ. շըրջանակները Եգիպտոսի դէմ կատարուելիք արշաւանքին յաջողումը զինուորագրուողներու անբաւարարութեան կը վերագրեն։ Մօք.

Լոնտոն, 19. — «Երիտ. Թուրքերը» բացի Շէյխ-իւլ-իսլամութենէն միւս բոլոր նախարարութեանց մէջ գերման փոխ-նախարարներ անուանեցին։

Լոնտոն, 19.— Պոլսէն լուր կ'ուտան թէ բոլոր համալսարանական ուսանողները բանակին մէջ առնուած են ենթասպայի աստիճանով։ Մօք.

Արեւելեան ճակատէն

Բեթրոկրատ, 19.—Ռուս պատերազմ. մէկ միլիոն ռուպլիի փոխառութեան յաջողութիւնը ապահովուած է։ Նելամեց նախարարը տնտեսական ծրագիր մը հաստատեց 361 միլիոնի յաւելուածական հասոյթ մը ապահովելու նպատակաւ։ Թէյի, սուրճի և լուցկիի մենաշնորհներու վրայ կը մտածուի։ Ռ.

ՊԱՐՍԿԱՍՏԱՆԻ ՄԷՋ

Բեթրոկրատ, 20. — Պարսկաստանի մէջ Համատանի հարաւ-արեւել. կողմը թշնամի կարեւոր ուժեր ետ մղեցինք։

Բեթրոկրատ. 20. — Համատանի հարաւ-արեւմտ. կողմը Ռուս զինուորները կը շարունակեն խիստ մօտէն ճնշել թշնամին։ Ռ.

Արեւմտեան ճակատէն

Բարիզ, 19. — Պէրնէն կը ծանուցանեն թէ Գերման կառավարութիւնը հրամայած է կայսրութեան բոլոր դրամատուններուն մէջ գտնուած մասնաւորներու յատուկ արկղներուն բացումը։ Այս միջոցը ձեռք առնուած է հոն գտնուած բոլոր ոսկեդրամը գրաւելու նպատակաւ։ Դրամատանց տնօրէնները որոշեցին գումարում մը ունենալ ուսումնասիրելու համար կայս. կառավարութեան որոշումէն յառաջ գալիք արդիւնքը։

Բարիզ, 20.— (Պաշտ.) Սոմի և Ուազի միջև հրետանիի կռիւ։ Ֆայի շրջանին մէջ Սէնթ Լէժէրի մօտ թշնամւոյն մարտկոցը լռութեան դատապարտեցինք։ Էնի ալ եզերքին վրայ երէկ իրիկուն պզտիկ կայան մը թողուցինք զոր Վայիի հարաւ-արեւել. կողմը ամսոյն 15ին յանկարծակի գրաւած էինք։ Գրաւուած բաժնին կէսը մեր գիծերուն մէջ մնաց։ Վէօվրի մէջ՝ Պուա-Մօրթմառի և Պուա-լը-Բաէթրի մեր մարտկոցները մէկ քանի անգամներ թշնամւոյն հաղորդակցութեան խրամներուն վրայ արդիւնաւոր ռմբակոծութիւններ կատարեցին։

Լոնտոն, 20. — Ֆրանսայի բրիտ. սպայակոյտին մէկ հեռագիրը կ'ըսէ. «Իբրի շրջականերուն մէջ երկուստեք բուռն ռմբակոծութիւն մը կը յիշատակուի։ Հիւլլիւխի քարահանքերուն մօտ թշնամւոյն ռումբերով մղած յարձակումը այսօր ետ մղեցինք։ Երէկուան ընթացքին 44 օդային կռիւներ կը յիշատակուին։ Երկու թշնամի օդանաւեր իրենց գիծերուն ետին վար ինկան։ Մեր գործիքներէն մին կը պակսի։ Ռ.

Բարիզ, 21.— Ֆրանս. պատերազմ. փոխառութեան ցուցակները դեռ անկատար են, բայց ստորագրութեանց գումարը 560 միլիոն անգլ. ոսկի կը հաշուուի։ Ռ.

ԹԱԳԱՒՈՐԻՆ ԿՈՉԸ

Լոնտոն, 18. — Այսօր Թագաւորին մէկ կոչը ծանուցուեցաւ Մեծն-Բրիտանիոյ բոլոր մասերուն մէջ։ Թագաւորը կը հրաւիրէ բոլոր 19 և 20 տարեկան ամուրիները Յունվ. 20էն սկսեալ զինուորագրուիլ։ Այս կոչը առաջին քայլը կը նկատուի դէպ ի բոլոր զէնք կրելու յարմար անձանց զինուորագրութիւնը՝ որոնցմէ մեծ թիւ մը գոյութիւնը երեւան հանած էր Լորտ Տէրպիի գրութիւնը։ Թագաւորին կոչը Մեծն-Բրիտանիոյ պատմութեան մէջ աննախընթաց է. անիկա աննկարագրելի խանդավառութիւն մը յառաջ բերաւ։ Մօք.

ԾՈՎՈՒՆ ՎՐԱՅ

Լոնտոն, 18.— Գերման «Պէնձ» յածանաւը Թորփիլահարուելով ընկղմեցաւ Պալթիկի արևմտ. մասին մէջ։ Բոլոր նաւաստիները խեղդուեցան։ Մօք.

Լահէ, 20.— Աւստր. ընդծովեայ մը Բաթարօյի մէջ ական մը զարնուելով ընկղմեցաւ իր նաւաստիներովը միասին։

Լոնտոն, 19. — Բրիտ. ընդծովեայ մը Լիպաուի մօտ Գերման ընդծովեայ մը ընկղմեց։ Մօք.

ՄԻԱՑԵԱԼ ՆԱՀԱՆԳՆԵՐ

Նիւ-Եօրք, 19.— Նորթ Ռիվըրի մէջ փոխադրանաւու մը ընկղման պատճառաւ 500 ձիեր խեղդուեցան։ Կը կարծուի թէ գերման լրտեսներու վերագրուելիք նոր ոճիր մըն է։

Նիւ-Եօրք, 19.— Բոլ Քէօնիկ՝ որուն համար կ'ըսուի թէ Ամերիկայի գերման լրտեսներու պետն է, և Ռիչըր Լայնտէքըր, ձերբակալուեցան՝ Ուէլէնտ Չըրանցքը օդը հանելու համար դաւադրութիւն մը կազմած ըլլալու ամբաստանութեամբ։ Ռ.

Իտալական ճակատէն

Հռոմ, 20.— Հակառակ ձիւնի փոթորիկին, անձրեւին և մառախուղին, իտալական զինուորներու գործունէութիւնը ոչ իսկ վայրկեան մը կը կասի։ Սէն Միշէլ լերան զառիթափերուն վրայ իտալացիք թշնամի խրամի մը տիրացան և 115 գերի բռնեցին։ Հ.

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

Յունաստան

ԵՐԵՍՓՈԽԱՆԱԿԱՆ ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆՔ

Աթէնք, 22. — Ոչ մէկ փոփոխութիւն տեղի պիտի ունենայ Դահլիճին մէջ՝ նոր խորհրդարանին գումարումէն առաջ:

Աթէնք, 20.— Ընտրութեանց մինչեւ հիմա ծանօթ արդիւնքը հետեւեալն է. երկու հարիւր Կունարիսք, երեսունի չափ Թէոտոքիսք, քանի չափ Ռալլիսք եւ եօթը Տիմիթրաքոբուլիսք: Վարսուն արտի արդիւնքը կը պակսի տակաւին: Հ.

Բարիզ, 21.— Սելանիկէն կ'իմացնեն թէ յեղաշրջում մը կատարուած է յոյն բանակին սպաներուն վարմունքին մէջ՝ որոնք նախապէս Կառավարական էին, բայց հիմա կը յայտարարեն թէ Պուլկարներն եթէ սահմանագլուխը անցնին՝ անոնց դէմ կռուելու համար պիտի միանան Ֆրանսացիներուն. Բաց աստի կը յայտարարուի թէ Յունաստան մտնելիք առաջին զօրքերը բրիտանականները պիտի ըլլան: Ռ.

Արեւելեան ճակատէն

ԶՕՐ. ՌՈՒԶՍԻ ՀՐԱԺԱՐԱԾ

Բետրոկրադ, 20. — Զօրավար Ռուզսքի, Հիւսիսի ռուսական բանակներուն հրամանատարը, իր պաշտօնէն արձակուեցաւ:

Բետրոկրադ, 21. — Զօր. Ռուզսքիի յետս կոչումը իր առողջական վիճակէն յառաջ եկած է. Ցարը հրամանագրով մը ջերմապէս շնորհակալութիւն կը յայտնէ անոր, իր մատուցած ծառայութեանց համար՝ որոնցմով ապահովեց Բետրոկրադի պաշտպանութիւնը:

Բետրոկրադ, 20. — (Պաշտ.) Տուարնոփոլի մէջ երկու թշնամի ականներ պայթեցան: Խոկոյն գրաւեցինք անոնց բացած փոսերը: Հ.

Բետրոկրադ, 20.— Դնդապետ Շումսքի կը հաւատայ թէ ոչ եւ է կարեւոր գերման յարձակողական մը անկարելի է Արեւմուտքի մէջ՝ նկատելով որ Գերմանացիք ի վիճակի չեն Արեւելեան ճակատէն բաւականաչափ զօրք հանելու: Ռ.

Արեւմտեան ճակատէն

ԱՆԳԼԻԱ

Լոնտոն, 21.— Խորհրդարանը խիստ ոգեւորեալ երեւոյթ մը ունէր երբ Պ. Ասքուիթ ոտքի ելաւ առաջարկելու համար մէկ միլիոն հոգիի յաւելուածական զինուորագրումը: Վարչապետը ծանոյց թէ պատերազմի սկիզբէն 16 ամիս ետքը՝ Մեծն-Բրիտանիա 1 միլիոն 250,000 մարդ ունէր որոնք զանազան ճակատներու վրայ կը կռուէին: Մարդկային սպառումը կարեւոր եղած էր, որուն հետեւանօք պէտք էր ջանալ որ զինուորական տարիք ունեցող եւ ֆիզիքապէս յարմար եղող ամէն այր մարդ զինուորագրուէր. այսու մեր կռուող ոյժերուն ամբողջին վրայ յաւելում մը համաձայն էր ազգային պահանջներուն: Պ. Ասքուիթ կը ցաւէր որ չէր կրնար Լորտ Տէրպիի ծրագրին շնորհիւ ստացուած արդիւնքները յայտնել: Այդ թիւերը Դահլիճին կողմէ մասնաւոր ուսումնասիրութիւն մը կը պահանջէին. Պ. Ասքուիթ կրկնեց իր խոստումը ամուսնացեալ մարդոց մասին. Նոյնպէս ծանուցեց Դաշնակիցներու Բարիզի մէջ գումարուած պատերազմ. խորհրդին մեծ կարեւորութեանը վրայ՝ որու միջոցին շատ կարեւոր որոշումներ տրուած էին. Բոլոր Դաշնակիցները, բացարձակ միաձայնութեամբ, վճռած էին յարատեւել իրենց յաղթելու ճիգերուն մէջ: Վարչապետը անկէ ետք դիտել տուաւ թէ ամէն բան մերօրիկ կերպով կը յառաջանար ի նպաստ Դաշնակիցներուն:

Բարիզ, 21. — Գէշ օդը ճակատին մեծ մասին վրայ գործողութիւնները դժուարացուց: Պելճիքայի մէջ եւ Սուասոնի ու Ռէնսի միջեւ՝ մեր հրետանին ռմբակոծեց թշնամւոյն զօրիչ խրամները եւ ցրուեց պարենաւորման սայլաշարքը: Շամբանիի մէջ՝ Պիք տիւ Մենիլի գերման ամրութեանց ռմբակոծում: Բոնք-ա-Մուսոնի հիւսիսակողմը Հիւտրիկոի թշնամի ցցունքին վրայ մեր հականիչ թնդանօթաձգութիւնը լաւ արդիւնքներ տուաւ: Վոժի մէջ, ի Հարթմանսվայլերքոփ, մեր զօրքերուն մէկ յաջող յարձակումը, հրետանիի պատրաստութենէ մը ետք, մեզի թոյլ տուաւ թշնամի շինութեանց կարեւոր մէկ մասը գրաւել եւ գերիներ բռնել: Հ.

ԽՆԱՅՈՂԱԿԱՆ Տպարան
Մ. ՏԱՄԱՏԵԱՆ
Imp. Economique, Alex.

ՄԵԾ ԳՈՐԾԱՏՈՒՆ ԾԽԱԽՈՏԻ

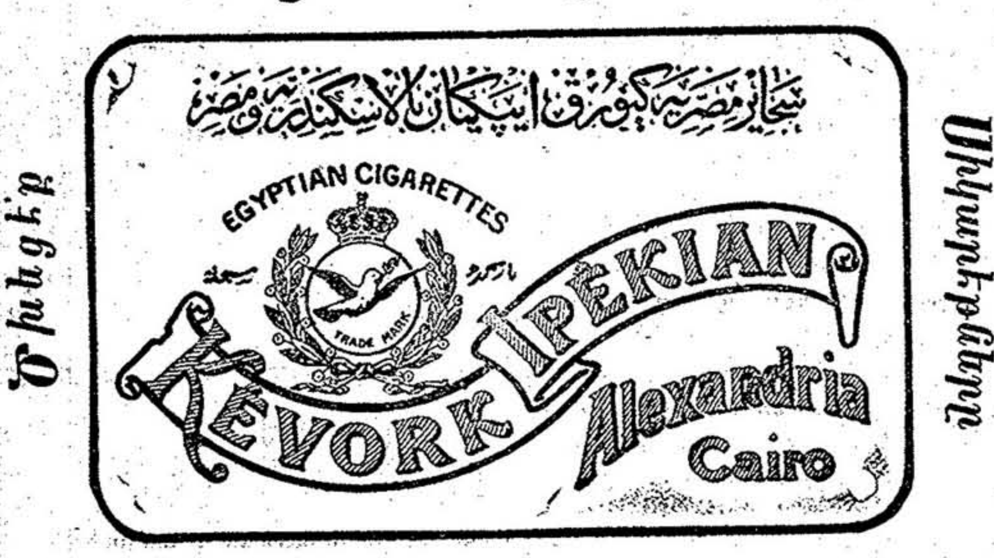
եւ Եգիպտական սիկարէթներու

ԿԱՄՍԱՐԱԿԱՆ ԵՂԲԱՐՔ

ԶԱԳԱԶԻԿ - ԱՂԵՔՍԱՆԴՐԻԱ

Համբաւաւոր են իր Ապունիկմա (Սոտղ) Ծխախոտները եւ Սիկարէթները

ԳԷՈՐԳ ԻՓԷԿԵԱՆ

ԿԸ ԾԱԽՈՒԻՆ ԱՄԷՆ ՏԵՂ

Տօքթ. ՂԱԶԱՐՈՍ ԱՐԹԻՆԵԱՆ

ՎԿԱՅԵԱԼ ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ

ՄՈՒՍՔԻ, ՇԱՐԱ ՓԷՅՆ ԷԼ ՆԱՀՏԷՅՆ ԹԻՒ 10, ԳԱՀԻՐԷ

ԹԷԼԷՖՕՆ, ԹԻՒ 35-37

Հիւանդներ կ'ընդունի առաւօտեան ժամը 8էն մինչեւ իրիկուան ժամը 7ը։

Ակռաները կը մաքրէ ու կը քաշէ առանց ցաւի։ Ակռաներու համար ոսկիէ, քաուչուէ կամ Ամերիկեան վերջին գիւտ եղող ուրիշ տեսակ նիւթերէ քուրոն կը շինէ առանց զապանակի կամ քիմքի վրայ բան մը դնելու։

Բոլոր գործերը մաքուր եւ խղճի մտօք կը կատարուին։

Մարդ կեանքին մէջ անգամ մը ծախսելով կ'ազատի ակռաներու անտանելի ցաւերէն եւ հանգիստ կ'ապրի։

Գիները խիստ չափաւոր են։ Մասնաւոր ակռայի գեղեր ալ կը գործածուին։

ՓԱՍԹԻԼ ՆԱԼԹԷՐ

(PASTILLES NALTHER)

ՀՌՉԱԿԻ ԴԵՂԱՀԱՏԻԿ

Հացի չափ կարեւոր ամէն անձի համար

Ցնդութի՞ւն ունիս թէ փորհարութիւն, ստամոքսի տկարութի՞ւն թէ անմարսողութիւն, ջերմէ՞ կը տառապիս թէ անքունութենէ, հարբո՞ւխ ունիս թէ յոդացաւ։

Գործածէ՛ եւ պիտի օգտուիս անպայման։

Դարման է՝ 34 տեսակ հիւանդութիւններու, որոնք մանրամասնուած են յայտագրին մէջ, որ կը գտնուի իւրաքանչիւր տուփի հետ։

Գիներն են սատ աժան	Ե.Ղ.
Տփիկը (որ կը պարունակէ 67 հատ)	10
Տուփը (որ կը պարունակէ 3 տփիկ)	20

Թղթատարով առաքման համար պէտք է միասին ղրկել նաեւ երկու ղրշ.։

Ամերիկեան այս դեղահատիկը պատրաստուած է յայտնի բոյսերու եւ արմատներու հիւթէն եւ օգտակարութիւնը հաստատուած է բժշկական կաճառներէ։

Անձնապէս փորձելէ եւ օգտուելէ վերջ միայն ստանձնած է Եգիպտոսի ընդհանուր ներկայացուցչութիւնը՝ ԳԱՐԱԳԱՇԵԱՆ ԹՈՎՄԱՍ, որուն կարելի է դիմել, փոքր թէ մեծաքանակի համար, անձամբ կամ քարդ փոստալով հետեւեալ հասցէին

82, Rue Guinenet Charkas (Boulac)
c)o Ecole Arménienne
B. P. 1079 Le Caire (Egypte)

ՊԱՆՔՕ ՏԻ ՌՕՄԱ

Banco di Roma

Հաստատեալ 1880ին

Դրամագլուխ, 200,000,000 ֆրանք ամբողջապէս վճարեալ

ԸՆԴՀ. ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ — ՀՌՈՄ

Կեդրոնավայրք. — Բարիզ, Ճէնովա, Նափոլի, Թուրինօ, Ֆիօրէնցա, Աղեքսանդրիա, Կ. Պոլիս, Պարչէլօն, Գահիրէ, Մալթա, Ափրիկեան Տրիպոլի

ՄԱՍՆԱՃԻՒՂՔ

Ալպա	Ֆարա Սապ	Բինէրօլօ
Ալպանօ Լացիալէ	Ֆէլթրէ	Սիէնա
Արէցցօ	Ֆօսսանօ	Սուպիաքօ
Ավէցցանօ	Ֆրասքաթի	Թարրակօնէ
Պէնդագի	Ֆրօզինօնէ	Թիվօլի
Պրաչչիանօ	Լուքքա	Թօրրէ Անունձիաթա
Մօնթէ Քաթինի	Մօնտովի	Վէլլէթրի
Գանէլլի	Մօնպալանչ	Վիարէճճիօ
Գասթէ Նուօվօ	Օրպէթէլլօ	Վիթէրպօ
Գօռնէթօ Թարքուինիօ	Օրվիէթօ	
Էնփօլի	Փալէսթրինա	

ՊԱՆՔՕ ՏԻ ՌՕՄԱ կ'զբաղի ամէն տեսակ սեղանաւորական գործողութիւններով, այսինքն արժեթուղթերու վրայ ավանս, Եւրոպայի եւ Եգիպտոսի կարեւոր քաղաքներուն վրայ փոխգիր, չէք եւ «լէթըր տը քրէտի», հեռագրաւ վճարումներ, Եգիպտոսի եւ Եւրոպայի վրայ պարտամուրհակներու զանձում, կտրօններու եւ վիճակահանութենէ շահուած պարգեւներու զանձում, Եւրոպայի եւ Եգիպտոսի մէջ պօրսայի հրամաններու գործադրութիւն, Արժեթղթերու պահպանութիւն, Ապրանքներու պահպանում եւ ավանսի գործողութիւն։

ՊԱՆՔՕ ՏԻ ՌՕՄԱ կ'ընդունի դրամական աւանդներ, ուզուած ատեն կամ որոշ պայմանաժամով վճարելի։

ՊԱՆՔՕ ՏԻ ՌՕՄԱ օտարականներու համար յատուկ մասնաճիւղ մը բացած է Մօնթէքաթինօփ համբաւաւոր ջերմուկները, ուր ամէն տեսակ սեղանաւորական դիւրութիւններ կ'ընծայուին յաճախորդներուն։

ԽՆԱՅՈՂԱԿԱՆ ՍՆՏՈՒԿ

Մասնաճիւղ Աղեքսանդրիոյ [illegible] 9 ֆրանք փոխ

ՔԱՍՍԱ ՏԻ ՍՔՕՆԹՕ Է ՏԻ ՌԻՍՓԱՐՄԻՕ

CASSA di SCONTO et di RISPARMIO

ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Դրամագլուխ Ֆրանք 9,031,000

Կեդրոնատեղի-Աղեքսանդրիա

Այս դրամատունը Պանքայի վերաբերեալ ամէն տեսակ գործողութիւն կը կատարէ, ինչպէս՝ ընթացիկ հաշիւ, մուրհակազեղչ, զանձում, արժեթուղթի եւ ապրանքի վրայ փոխատուութիւն։ Եւրոպայի վրայ քամբալ կը գնէ ու կը ծախէ, Լէթրը տը Գրէտի կը բանայ, հեռագրաւ վճարում կ'ստանձնէ Եգիպտոսի եւ Եւրոպայի կարեւոր կեդրոններուն վրայ, պահեստ կ'ընդունի արժեթուղթերու եւ արժէքաւոր նիւթերու, Պօրսայի գործողութիւններ կ'ստանձնէ։

Դրամական պահեստ կ'ընդունի հետեւեալ սակերով.

Տարեկան հարիւրին 3 կը վճարէ այն պահեստներուն որոնք ուզուած ժամանակ ետ կ'առնուին,

Հարիւրին 3ուկէս անոնց որ 6 ամիսէն ետ կ'առնուին,

Հարիւրին 4ուկէս անոնց որ տարիէ մը կամ աւելի երկար պայմանաժամով ետ կ'առնուին։

Խնայողական սնտուկ մըն ալ ունի ուր կ'ընդունի քսան դրուշէն մինչեւ քսան հազար դրուշ, տարեկան հարիւրին 3ուկէս տոկոսով։

Յաճախորդաց դիւրութեան համար խնայողական արկղիկներ կը հաստատէ տուներուն մէջ։

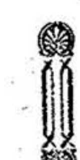
Արկղիկները եւ անոնց գործածութեան մասին տպեալ հրահանգները կ'ստացուին Պանքայէն։

ՇԹԱՅՆԻ ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

Stein's Oriental Stores Limited

ԱՐԱՆՑ ԵՒ ՏՂԱՅՈՑ ՀԱԳՈՒՍՏՆԵՐ

ԿԱՆԱՆՑ ԵՒ ՓՈՔՐԻԿ ԱՂՋԿԱՆՑ ՇՐՋԱԶԳԵՍՏՆԵՐ, ՊԼՈՒԶՆԵՐ ԵՒ ԳԼԽԱՐԿՆԵՐ

Գլխարկներու, գլխանոցներու, ստպիկներու, ճոտեղէններու, ձեռնոցներու, կարեայ առարկաներու, կօշիկներու, ներմակեղէններու, ճամբորդութեան պիտոյքներու եւ ածելիներու առատ մթերք։

Գիները յոյժ չափաւոր եւ անմրցելի։

RÉGÉNÉRATEUR DES CHEVEUX «TACHDJIAN»

Մազերու Վերանորոգիչ «ԹԱՇՃԵԱՆ»

Միակ դեղը՝ որ գլխի թեփերը կը մաքրէ, քերուըտուքը կը դադրեցնէ, և մազերու արմատները զօրացընելով, հերաթափութիւնը, ճաղատութիւնը և ճերմկիլը կ'արգիլէ և անոնց կուտայ իրենց բնական գոյնն ու գեղեցկութիւնը։ — Գինն է 3 ֆրանք

BAUME AMÉRICAIN

«ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ» ԲԱԼԱՍԱՆ

Եգիպտ. Առողջապահական Վարչ. կողմէ վաւերացուած

Այս օգտակար և հանրածանօթ դեղը արմատապէս կը բուժէ հին և նոր յօդացաւերը, կողացաւը և գլխու ու ամէն տեսակ ջղացաւութիւններն և կը ծախուի միայն երկու (2) ֆրանքի աննաւատալի աժան գնով։

Վաճառման կեդրոնատեղի՝ New American Pharmacy and Drug-Store

Դիմել նաեւ՝ Mellaui (EGYPTE)

Drogueries F. Galetti et Fils, Alexandrie et Le Caire. Droguerie E. Del-Mar, Le Caire.
Pharmacie Constantinople, Khatchadourian Frères, Chareh Mohamed Aly, Le Caire
Pharmacie Nouvelle de Beni-Souef. Pharmacie Anglo-Egyptienne, Minieh.
Pharmacie et Droguerie Khédiviale, Assiout

ինչպէս նաեւ Եգիպտոսի բոլոր գլխաւոր դեղարանները

ՊԱՆՔ Տ'ՕՐԻԱՆ

Banque d'Orient

ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Դրամագլուխ՝ ամբողջապէս վճարուած

Ֆր. 25,000,000

Կեդրոնատեղի ԱԹԷՆՔ

Մասնաճիւղեր՝ Աղեքսանդրիա, Գահիրէ, Սելանիկ-Իզմիր։ Գործակալութիւններ՝ Միթիլէն, Մանսաթըր, Սերէզ եւ Զակազիկ։ Փոխ-Գործակալութիւններ՝ Պերկամա, Մաղնիսա եւ Սոմա։

ՊԱՆՔ տ'ՕՐԻԱՆ կը կատարէ սեղանաւորական ամէն տեսակ գործողութիւններ։

ՊԱՆՔ տ'ՕՐԻԱՆ կ'ընդունի դրամական աւանդներ, հետեւեալ տոկոսներով.

Հարիւրին	3	ի տես վճարելի
»	3,50	9 ամիսէն »
»	4	1 տարիէն »
»	5	5 տարիէն եւ աւելի վճ.

Նոյնպէս՝ խնայողութիւնը քաջալերելու համար հաստատած է Փոքր Խնայողութեանց յատուկ ճիւղ մը որ կ'ընդունի Ե. Ղ. 20էն Ե. Ղ. 25,000 տարեկան հարիւրին 4 տոկոսով։

ԽՆԱՅՈՂԱԿԱՆ ՏՊԱՐԱՆ

Շարա Ապու Տարտար թիւ 16

Սեփականատէր՝ Մ. ՏԱՄԱՏԵԱՆ

Կ'ստանձնէ ամէն տեսակ տպարանական գործերու պատրաստութիւնը, Գիրք, Տետրակ, Հաշուեցուցակ, Նամակագլուխ, Այցետոմս եւլն. չափաւոր գիներով։

Յանձնարարութիւնք կը կատարուին խնամքով։

Ա. Ն. ՕՏԱՊԱՇԵԱՆ ԵՒ ԸՆԿ.

ՀԱՅ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

Հաստատեալ 1902

Գահիրէ, Սրբէ Կեսիզ

Կը վաճառուին ամէն տեսակ կերպասեղէն, բրդեղէն, բամպակեղէն, սպածոյ, պաթիսթ, զէֆիր, մատապօլամ եւ մանաւանդ դերձակներու պիտոյքներ, մեծաքանակ եւ փոքրաքանակ։

Ներածմունք ուղղակի Եւրոպայէն։ Ապրանքներու տոկունութեան եւ գիներու չափաւորութեան մասին արդէն իսկ համբաւ ստացած այս վաճառատունը կ'արժէ անգամ մը այցելել։

առիթէն օգտուեցէք

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՄԻԱԿ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

ԵԼԷՔՏՐԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ

Արեւեան-Փափազեան

ԳԱՀԻՐԷ

Օբէրայի հրապարակ, Կալուած Զօկէպի

Թէլէֆօն 23.56

Կ'ստանձնեն զետեղումներ ելեքտրական լոյսի և օդային կազի։ Մեծաքանակ և փոքրաքանակ վաճառում ամէն տեսակ լոյս արտադրող առարկաներու։

Ճշմարիտ աշխատութիւն, խիստ չափաւոր գին։

ՍԱԿԱՐԱՆ

22 Դեկտեմբեր 1915

ԲԱՄՊԱԿ		Բացում	Փակում
	Յունվար	18 25]32	18 7]8
	Մարտ	19 1]8	19 3]16
	Նոյ.(1916)	18 1]8	18 15]32
ԲԱՄՊԱԿԻ ՀՈՒՆՏ			
	Դեկտ.-Յունվ.	115	115
	(2 ամիս)	116 30]40	116 30]40

ԱՐԺԵԹՈՒՂԹ		
Գրէտի Ֆօնսիէ 1886	Ֆր.	303.50
» » 1903	»	235.50
» » 1911	»	244.—
Բումէլի Երկաթուղի	»	125.—
Բանամա	»	89.50